

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ ТЕХНИЧАР
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2024. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 2:
**ТРОШКОВНО РАЧУНОВОДСТВО И
УВОДУ УПРАВЉАЧКО РАЧУНОВОДСТВО**

I – ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. За потребе текућег билансирања залиха у билансу стања и расхода у билансу успјеха, рачуноводство трошкова треба да обезбиједи податке о:**
 - a) вриједности залиха недовршене производње, полупроизвода и готових производа,
 - b) потенцијалним трошковима у случају набавке додатних количина залиха сировина,
 - c) продајним цијенама за упоредиве учинке конкуренције,
 - d) ефектима промјене добављача на квалитет учинака.

- 2. Премије које, за успјешан рад, добијају лица која се у оквиру маркетиншке функције баве продајом производа или услуга предузећа, представљају:**
 - a) релевантне трошкове приликом избора врсте промоције производа,
 - b) трошкове производње,
 - a) дио производне цијене коштања,
 - b) трошкове периода.

- 3. Приликом обрачунавања вриједности залиха учинака по апсорпционом обрачуну (обрачуну по пуним трошковима), трошкови продатих производа састоје се од:**
 - a) производних и непроизводних трошкова,
 - b) варијабилних производних и варијабилних непроизводних трошкова,
 - a) производних трошкова и трошкова периода,
 - b) директних и индиректних производних трошкова.

- 4. С обзиром на начин понашања трошкова у односу на промјене у обиму активности трошкови се примарно дијеле на:**
 - a) директне и индиректне,
 - b) релевантне и ирелевантне,
 - c) варијабилне и фиксне,
 - d) избјеживе и неизбјеживе.

- 5. Рачуноводство трошкова укључује:**
 - a) обрачун трошкова по врстама,
 - b) обрачун трошкова по мјестима,
 - c) обрачун трошкова по носиоцима,
 - d) ништа од претходно наведеног.

- 6. За потребе обрачуна трошкова произведених производа у појединачној производњи (обрачун по радном налогу) није релевантна подјела трошкова на:**
- a) трошкове директног материјала и трошкове конверзије,
 - b) контролабилне и неконтролабилне трошкове,
 - c) релевантне и ирелевантне трошкове,
 - d) директне и индиректне трошкове.
- 7. Кораци у обрачуну трошкова процеса имају сљедећи редослијед:**
- a) сумирање укупних трошкова, израчунавање аутпута у еквивалентним јединицама, израчунавање трошкова по еквивалентној јединици, сумирање тока физичких јединица аутпута, распоред укупних трошкова на завршене и незавршене производе,
 - b) распоред укупних трошкова на завршене и незавршене производе, сумирање тока физичких јединица аутпута, израчунавање аутпута у еквивалентним јединицама, израчунавање трошкова по еквивалентној јединици, сумирање укупних трошкова,
 - c) сумирање тока физичких јединица аутпута, израчунавање аутпута у еквивалентним јединицама, израчунавање трошкова по еквивалентној јединици, сумирање укупних трошкова, распоред укупних трошкова на завршене и незавршене производе.
 - d) сумирање тока физичких јединица аутпута, израчунавање аутпута у еквивалентним јединицама, сумирање укупних трошкова, распоред укупних трошкова на завршене и незавршене производе, израчунавање трошкова по еквивалентној јединици,
- 8. Обрачун трошкова у куплованој (везаној) производњи подразумијева употребу:**
- a) „ФИФО“ метода,
 - b) метода продајне вриједности у преломној тачки,
 - c) директног метода,
 - d) метода линеарних једначина.
- 9. Један од стандарда етичког понашања, „повјерљивост“ подразумијева одговорност да се:**
- a) информације сматрају повјерљивим, осим у случају када се њихово објављивање дозволи, или је то обавеза у складу са прописима,
 - b) утврде и надређенима пренесу професионална ограничења или друге препреке које би спријечиле одговорно закључивање, или успјешно остваривање активности самог рачуновође,
 - c) одговорна лица уздрже од коришћења повјерљивих информација за неетичке или нелегалне користи,
 - d) извјештава о било каквим кашњењима или недостацима у информацијама, роковима, процесима или интерним контролама у складу са политиком организације и/или закона који је у примјени.

10. Редослијед фаза у оквиру обрачуна трошкова у појединачној производњи (обрачун по радном налогу) је:

- a) идентификовање базе за алокацију трошкова, идентификовање директних трошкова конкретног посла, сабирање директних и индиректних трошкова, израчунавање стопе за алокацију индиректних трошкова, идентификовање индиректних трошкова конкретног посла,
- b) израчунавање стопе за алокацију индиректних трошкова, идентификовање носилаца трошкова, идентификовање индиректних трошкова конкретног посла, сабирање директних и индиректних трошкова, идентификовање директних трошкова конкретног посла,
- c) идентификовање носилаца трошкова, идентификовање директних трошкова конкретног посла, израчунавање стопе за алокацију индиректних трошкова, идентификовање индиректних трошкова конкретног посла, сабирање директних и индиректних трошкова,
- d) идентификовање индиректних трошкова конкретног посла, идентификовање директних трошкова конкретног посла, идентификовање носилаца трошкова, израчунавање стопе за алокацију индиректних трошкова, сабирање директних и индиректних трошкова.

11. Тачка раздвајања или подјеле у обрачуну трошкова у купованој производњи (производњи везаних производа), је:

- a) тачка до које настају заједнички трошкови,
- b) тачка у којој се завршава заједнички процес,
- c) тачка у којој се производи могу појединачно идентификовати,
- d) тачка послје које настају одвојиви (додатни) трошкови.

12. Апсорпциони обрачун трошкова подразумијева да се користи:

- a) концепт директног резултата,
- b) концепт контрибуционог резултата,
- c) концепт контролабилног резултата,
- d) концепт бруто резултата.

13. Који од понуђених одговора укључује све податке који се налазе на радном налогу:

- a) спецификовани производ или серија производа која се мора произвести у одређеном року, опћи подаци о производу, цијена производа
- b) спецификовани производ или серија производа која се мора произвести у одређеном року, опћи подаци о радном налогу, директни материјал, директни рад, општи трошкови производње
- c) општи подаци о купцу, датум наруџбе, датум испоруке
- d) општи подаци о производу, вријеме потребно за производњу

14. Укупни трошкови за сваког носиоца трошка се израчунавају:

- a) збрајањем директних и индиректних трошкова
- b) множењем трошкова производње с количином произведених јединица
- c) додавањем директним трошковима алоцираних општих трошкова производње
- d) одузимањем трошкова дистрибуције од укупних трошкова

15. Шта од наведеног је тачно:

- a) Апсорпциони систем обрачуна трошкова укључује само директне трошкове.
- b) Апсорпциони систем обрачуна трошкова укључује само индиректне трошкове.
- c) Апсорпциони систем обрачуна трошкова укључује директне и индиректне трошкове.
- d) Апсорпциони систем распоређује трошкове према активностима које их покрећу.

16. Како правилно праћење трошкова утиче на процес доношења одлука у предузећу:

- a) Трошкови немају директну повезаност с доношењем одлука.
- b) Одлуке се доносе искључиво на основу интуиције, без обзира на трошкове.
- c) Трошкови су релевантни само за рачуноводство и немају утицаја на доношење одлука.
- d) Праћење трошкова омогућава прецизно планирање и контролу пословних активности.

17. Подјела система обрачуна трошкова подразумијева:

- a) традиционалне системе и савремене системе
- b) флексибилне системе и статичке системе
- c) једноставне системе и комплексне системе
- d) националне системе и интернационалне системе

18. Обрачун трошкова према наруцби не би требала користити предузећа чија су дјелатност:

- a) ревизијске услуге
- b) банкарско пословање
- c) консултантске услуге
- d) производња дијелова за авионе

19. Ако трошкове дијелимо на варијабилне, фиксне и мјешовите, препознајте мјешовите трошкове:

- a) трошкови директног материјала
- b) трошкови директног рада
- c) трошкови телефона
- d) трошкови канцеларијског материјала

20. Укупни фиксни трошкови, без обзира на обим производње су увијек:

- a) опадајући
- b) брзорастући
- c) константни
- d) једнаки нули

21. У понуђеним врстама трошкова, изабери врсту директног трошка:

- a) трошак амортизације по линеарној методи
- b) квартални бонуси запосленима
- c) трошкови материјала израде
- d) расвјета на паркингу

22. Главна мјеста настанка трошкова су:

- a) одјел управе и одјел администрације
- b) производни погони
- c) одјел маркетинга и дистрибуције
- d) домаће и инострано тржиште

23. Основна разлика између апсорпционог и варијабилног система обрачуна је у начину третирања:

- a) индиректних варијабилних трошкова производње
- b) индиректних фиксних трошкова производње
- c) трошкова управе и продаје
- d) трошкова дистрибуције и администрације

24. Карактеристику процесног обрачуна трошкова не представља:

- a) хомогена производња
- b) хетерогена производња
- c) производња која није условљена наруџбом
- d) масовна производња

25. Трошкови периода се признају у финансијским извјештајима када су:

- a) трошкови настали
- b) производи произведени
- c) производи продати
- d) производи трансферисани из производње на залихе

II – ЕСЕЈИ/ЗАДАЦИ:

Есеј број 1

- 1. Наведите предности и недостатке примјене нормалних трошкова у односу на стварне трошкове! (6 бодова)**
- 2. Каква може бити разлика планираних и стварних индиректних трошкова? (3 бода)**
- 3. Набројите три основне методе за распоред одступања и појасните их са кратким примјером! (16 бодова)**

Задатак број 1

Производно предузеће користи обрачун трошкова нарудбе (обрачун по радном налогу) са двије категорије директних трошкова (директан рад и директан материјал), те једним мјестом (центром) индиректних трошкова. База за алокацију (кључ) индиректних трошкова су утрошци директног рада. Планирани (буџетски) индиректни трошкови за 2023. годину износе 5.782.000 н.ј., а плански утрошци директног рада су 2.450 сати. На крају 2023. године предузеће упоређује трошкове два различита посла који су започети и завршени у току 2023. године:

	Производ „А“	Производ „Б“
Период производње	јануар – март 2023.	април – јун 2023.
Директан материјал	1.300.000 н.ј.	1.340.000 н.ј.
Директан рад	140.000 н.ј.	160.000 н.ј.
Утрошци директног рада	80 сати директног рада	90 сати директног рада

Директан материјал и директан рад су плаћени на основу уговора. Трошкови сваког од ових елемената су познати када је директан материјал употријебљен, односно када је рад извршен. Стварни индиректни трошкови за 2023. годину су износили 5.800.600 н.ј., а стварни утрошак директног рада износи 2.600 сати.

Рјешење:

і. Планска стопа за алокацију индиректних трошкова износи:

- a) 2.200 н.ј./с.д.р.
- b) 3.050 н.ј./с.д.р.
- c) 2.360 н.ј./с.д.р.
- d) 2.150 н.ј./с.д.р.

Доказ:

ii. Стварна стопа за алокацију индиректних трошкова износи:

- a) 2.231 н.ј./с.д.р.
- b) 2.450 н.ј./с.д.р.
- c) 2.250 н.ј./с.д.р.
- d) 1.980 н.ј./с.д.р.

Доказ:

iii. Укупни трошкови посла (наруцбе, радног налога) по стварном обрачуну, за модел „А“, износе:

- a) 1.440.000 н.ј.
- b) 1.618.480 н.ј.
- c) 1.412.350 н.ј.
- d) 1.540.500 н.ј.

Доказ:

iv. Укупни трошкови посла (наруцбе, радног налога) по стварном обрачуну, за модел „Б“ износе:

- a) 1.700.790 н.ј.
- b) 1.500.000 н.ј.
- c) 1.650.000 н.ј.
- d) 1.470.750 н.ј.

Доказ:

v. Укупни трошкови посла (наруцбе, радног налога) по нормалном обрачуну, за модел „А“ износе:

- a) 1.628.800 н.ј.
- b) 1.440.000 н.ј.
- c) 1.525.000 н.ј.
- d) 1.580.500 н.ј.

Доказ:

vi. Укупни трошкови посла (наруџбе, радног налога) по нормалном обрачуну, за модел „Б“ износе:

- a) 1.712.400 н.ј.
- b) 1.500.000 н.ј.
- c) 1.625.000 н.ј.
- d) 1.250.750 н.ј.

Доказ:

vii. У току обрачунског периода (за читаву годину) индиректни трошкови по нормалном обрачуну су:

- a) недовољно алоцирани за 335.400 н.ј.
- b) превише алоцирани за 335.400 н.ј.
- c) недовољно алоцирани за 334.650 н.ј.
- d) недовољно алоцирани за 334.650 н.ј.

Доказ:

